

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (quasi-experimental research) แบบวัดก่อนหลัง และมีกลุ่มควบคุม (pretest-posttest control group design) เพื่อส่งเสริมสมรรถนะแห่งตนของผู้ปกครองในการป้องกันอาการหอบหืดในเด็กที่ได้รับการรักษาในแผนกผู้ป่วยนอกกุมารเวชกรรม โรงพยาบาลเชียงรายประชานุเคราะห์ จังหวัดเชียงราย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือผู้ปกครองของเด็กโรคหอบหืดอายุ 1-6 ปี

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ปกครองของเด็กโรคหอบหืดอายุ 1-6 ปีที่เข้ารับการรักษาที่แผนกผู้ป่วยนอกกุมารเวชกรรม โรงพยาบาลเชียงรายประชานุเคราะห์ จังหวัดเชียงราย ระหว่างเดือนมิถุนายน ถึง สิงหาคม พ.ศ. 2550 โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (purposive sampling) กำหนดคุณสมบัติของกลุ่มตัวอย่างดังนี้

1. บิดาหรือมารดาของเด็กป่วยด้วยโรคหอบหืดที่ไม่มีภาวะแทรกซ้อนจากโรคปอดแตก ปอดแฟบและโรคหัวใจ
2. มีสติสัมปชัญญะสมบูรณ์ สามารถสื่อสารภาษาไทยได้เข้าใจ
3. มีคะแนนการรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการป้องกันอาการหอบหืดอยู่ในระดับต่ำหรือปานกลางซึ่งประเมินจากแบบวัดการรับรู้สมรรถนะแห่งตนของผู้ปกครองในการป้องกันอาการหอบหืด
4. คะแนนพฤติกรรมการป้องกันอาการหอบหืดในเด็กอยู่ในระดับต่ำหรือปานกลางซึ่งประเมินได้จากแบบสอบถามพฤติกรรมของผู้ปกครองในการป้องกันอาการหอบหืดในเด็ก
5. ยินดีให้ความร่วมมือการเข้าร่วมการวิจัยครั้งนี้

การวิจัยครั้งนี้ได้แบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็นกลุ่มทดลอง คือผู้ปกครองที่ได้รับโปรแกรมส่งเสริมสมรรถนะแห่งตนและกลุ่มควบคุมคือผู้ปกครองที่ได้รับการดูแลตามปกติ กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยการเปิดตารางสำเร็จรูปของโพลิต (Polit, 1996) สำหรับการทดลอง 2 กลุ่มที่อิสระต่อกัน (two sample independent groups test) กำหนดให้เป็นการทดสอบแบบทางเดียว (one-tailed test) มีระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 อำนาจทดสอบ .80 ขนาดความแตกต่างระหว่างผลการทดลองเท่ากับ .90 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างอย่างน้อย 30 ราย โดยศึกษาในกลุ่มควบคุม 15 ราย กลุ่มทดลองอีก 15 ราย โดยการจับคู่ (matching) ให้มีลักษณะกลุ่มตัวอย่างคล้ายคลึงกันในด้านความเกี่ยวข้องของผู้ปกครองกับเด็ก อายุของผู้ปกครอง ระดับคะแนนการรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการป้องกันอาการหอบหืดในเด็กของผู้ปกครอง ระดับความรุนแรงของอาการหอบหืดของเด็ก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็นเครื่องมือดำเนินการวิจัยและเครื่องมือรวบรวมข้อมูลมีดังนี้

เครื่องมือดำเนินการวิจัย ได้แก่

1. โปรแกรมส่งเสริมสมรรถนะแห่งตนของผู้ปกครองในการป้องกันอาการหอบหืดในเด็กโรคหอบหืด โดยใช้แนวคิดสมรรถนะแห่งตนของแบนดูรา (Bandura, 1997) ซึ่งประกอบด้วย
  - 1.1 แบบแผนการส่งเสริมสมรรถนะแห่งตนของผู้ปกครองในการป้องกันอาการหอบหืดในเด็กโดยสร้างจากแนวคิดสมรรถนะแห่งตนของแบนดูรา (Bandura, 1997) มีขั้นตอน 1) ประเมินความพร้อมด้านร่างกายและอารมณ์ของผู้ปกครองก่อนได้รับการส่งเสริมสมรรถนะแห่งตนในการป้องกันอาการหอบหืดในเด็ก 2) ให้ผู้ปกครองสังเกตตัวเองในสื่อวีดิทัศน์ในการปฏิบัติกิจกรรมการป้องกันอาการหอบหืดในเด็ก 3) สนับสนุนให้ผู้ปกครองมีประสบการณ์ที่ประสบผลสำเร็จในการลงมือปฏิบัติกิจกรรมการป้องกันอาการหอบหืดด้วยตนเอง โดยให้เล่าถึงความสำเร็จในการป้องกันอาการหอบหืดในเด็กและให้ทดลองปฏิบัติกิจกรรมการป้องกันอาการหอบหืดในเด็กที่เหมาะสมที่บ้าน 4) ชักจูงหรือชี้แนะด้วยวาจาและชี้ให้เห็นถึงผลดีของการมีพฤติกรรมป้องกันอาการหอบหืดในเด็กที่เหมาะสมและผลเสียของการมีพฤติกรรมป้องกันอาการหอบหืดในเด็กที่ไม่เหมาะสม ชมเชยเมื่อผู้ปกครองประสบความสำเร็จในการปฏิบัติกิจกรรม ให้กำลังใจเมื่อผู้ปกครองยังไม่สามารถทำได้พร้อมกับพูดชักจูงให้ปฏิบัติกิจกรรมต่อไปให้สำเร็จ

1.2 วิธีทัศนัยการเสนอตัวแบบสัญลักษณ์การปฏิบัติกิจกรรมในการป้องกันอาการหอบหืดเด็กอายุ 1-6 ปี โดยเป็นการสนทนาระหว่างตัวแบบที่มีพฤติกรรมการป้องกันอาการหอบหืดที่เหมาะสมที่ได้เล่าประสบการณ์การปฏิบัติกิจกรรมการป้องกันอาการหอบหืดในเด็กพร้อมกับแสดงวิธีการหลีกเลี่ยงหรือควบคุมสิ่งที่กระตุ้นให้เกิดอาการหอบหืด การดูแลสุขภาพ การปฏิบัติตามแผนการรักษาของแพทย์ การดูแลเด็กเมื่อเริ่มมีอาการผิดปกติ และเล่าผลดีที่มีต่อเด็กและตนเอง หลังจากที่ได้มีการป้องกันอาการหอบหืดที่เหมาะสมและตัวแบบที่มีพฤติกรรมการป้องกันอาการหอบหืดในเด็กไม่เหมาะสมที่ได้นึกถึงการปฏิบัติของตนเองแล้วทำให้เกิดผลเสียต่อเด็ก ใช้เวลานำเสนอประมาณ 15 นาทีและคู่มือการป้องกันอาการหอบหืดในเด็กซึ่งมีเนื้อหาสั้นๆ ตรงกับเนื้อหาในสื่อวิธีทัศนัย

2. เครื่องฉายวิธีทัศนัย

เครื่องมือรวบรวมข้อมูล ได้แก่

1. แบบสัมภาษณ์ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย

1.1 ข้อมูลของผู้ปกครองเกี่ยวกับ ความเกี่ยวข้องกับเด็ก อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ความเพียงพอของรายได้ของครอบครัว จำนวนบุตร การได้รับความรู้เกี่ยวกับโรคหอบหืด ระยะเวลาที่ได้ดูแลเด็กโรคหอบหืด และข้อมูลทั่วไปของเด็ก ได้แก่ อายุ ระยะเวลาที่เจ็บป่วย ยาที่ได้รับขณะนี้ ประสบการณ์ในการเข้าอนรักษานในโรงพยาบาลของผู้ป่วยเด็ก ระดับความรุนแรงของโรคที่เป็นอยู่ปัจจุบัน

1.2 แบบวัดความรู้เรื่องโรคหอบหืดในเด็กที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรม แบบสอบถามประกอบด้วยข้อคำถามที่ประเมินความรู้ มีลักษณะเป็นคำถามแบบถูกผิด ประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับการหลีกเลี่ยงสิ่งที่กระตุ้นทำให้เกิดอาการหอบหืดจำนวน 3 ข้อ การดูแลสุขภาพเด็กจำนวน 4 ข้อ การปฏิบัติตามแผนการรักษาจำนวน 3 ข้อ การดูแลเมื่อเด็กเริ่มมีอาการผิดปกติจำนวน 2 ข้อ รวมทั้ง 12 ข้อ

การให้คะแนน ข้อที่ตอบผิดได้เท่ากับ 0 คะแนน ข้อที่ตอบถูกได้เท่ากับ 1 คะแนน ดังนั้นคะแนนที่ได้สูงสุดเท่ากับ 12 คะแนน คะแนนที่ได้ต่ำสุดเท่ากับ 0 คะแนน คะแนนความรู้ที่ได้ประเมินตามระดับคะแนนซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ระดับดังนี้ (กานดา พูนลาภทวี, 2539, หน้า 21-22)

คะแนน 0-4 คะแนน หมายถึง มีความรู้ระดับต่ำ

คะแนน 5-8 คะแนน หมายถึง มีความรู้ระดับปานกลาง

คะแนน 9-12 คะแนน หมายถึง มีความรู้ในระดับสูง

2. แบบวัดการรับรู้สมรรถนะแห่งตนของผู้ปกครองในการป้องกันอาการหอบหืดในเด็กที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรม แบบวัดประกอบด้วยข้อคำถามที่ประเมินถึงความ

มั่นใจในความสามารถของตนเองของผู้ปกครองในการป้องกันอาการหอบหืดในเด็กซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่

2.1 การหลีกเลี่ยงหรือควบคุมสิ่งที่กระตุ้นให้เกิดอาการหอบหืดจำนวน 14 ข้อ ได้แก่ ข้อ 1 ถึงข้อ 14

2.2 การดูแลสุขภาพ จำนวน 9 ข้อ ได้แก่ ข้อ 15 ถึงข้อ 23

2.3 การปฏิบัติตามแผนการรักษาของแพทย์ จำนวน 7 ข้อ ได้แก่ ข้อ 24 ถึงข้อ 30

2.4 การดูแลเด็กเมื่อเริ่มมีอาการผิดปกติ จำนวน 9 ข้อ ได้แก่ ข้อ 31 ถึงข้อ 39

รวมจำนวนข้อคำถามทั้งหมด 39 ข้อ ลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับและให้คะแนนดังนี้

ไม่มั่นใจเลย หมายถึง ผู้ปกครองมีความรู้สึกไม่มั่นใจเลยว่าจะสามารถปฏิบัติการป้องกันในข้อนั้นได้ ให้คะแนนเท่ากับ 1 คะแนน

มั่นใจเล็กน้อย หมายถึง ผู้ปกครองมีความรู้สึกมั่นใจเพียงเล็กน้อยว่าจะสามารถปฏิบัติการป้องกันในข้อนั้นได้ ให้คะแนนเท่ากับ 2 คะแนน

มั่นใจปานกลาง หมายถึง ผู้ปกครองมีความรู้สึกมั่นใจปานกลางว่าจะสามารถปฏิบัติการป้องกันในข้อนั้นได้ ให้คะแนนเท่ากับ 3 คะแนน

มั่นใจมาก หมายถึง ผู้ปกครองมีความรู้สึกมั่นใจเป็นส่วนมากว่าจะสามารถปฏิบัติการป้องกันในข้อนั้นได้ ให้คะแนนเท่ากับ 4 คะแนน

มั่นใจมากที่สุด หมายถึง ผู้ปกครองมีความรู้สึกมั่นใจเต็มที่ว่าจะสามารถปฏิบัติการป้องกันในข้อนั้นได้ ให้คะแนนเท่ากับ 5 คะแนน

คะแนนการรับรู้สมรรถนะแห่งตนที่ได้ประเมินตามระดับคะแนนซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ระดับดังนี้ (กานดา พูนลาภทวี, 2539, หน้า 21-22)

คะแนน 1-91 คะแนน หมายถึง ผู้ปกครองมีการรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการป้องกันอาการหอบหืดในเด็กอยู่ในระดับต่ำ

คะแนน 92-143 คะแนน หมายถึง ผู้ปกครองมีการรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการป้องกันอาการหอบหืดในเด็กอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนน 144-195 คะแนน หมายถึง ผู้ปกครองมีการรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการป้องกันอาการหอบหืดในเด็กอยู่ในระดับสูง

3. แบบสอบถามพฤติกรรมของผู้ปกครองในการป้องกันอาการหอบหืดในเด็กที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรม แบบสอบถามประกอบด้วยข้อคำถามที่ประเมินการปฏิบัติของผู้ปกครองในการป้องกันอาการหอบหืดในเด็กซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่

3.1 การหลีกเลี่ยงหรือควบคุมสิ่งที่กระตุ้นให้เกิดอาการหอบหืดจำนวน 14 ข้อ ได้แก่ ข้อ 1 ถึงข้อ 14

3.2 การดูแลสุขภาพ จำนวน 9 ข้อ ได้แก่ ข้อ 15 ถึงข้อ 23

3.3 การปฏิบัติตามแผนการรักษาของแพทย์ จำนวน 7 ข้อ ได้แก่ ข้อ 24 ถึงข้อ 30

3.4 การดูแลเด็กเมื่อเริ่มมีอาการผิดปกติ จำนวน 9 ข้อ ได้แก่ ข้อ 31 ถึงข้อ 39

ลักษณะแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ คือ

ปฏิบัติทุกครั้ง หมายถึง ผู้ปกครองปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมในข้อนั้นเป็นประจำทุกครั้ง หรือทุกวันอย่างสม่ำเสมอ

ปฏิบัติเกือบทุกครั้ง หมายถึง ผู้ปกครองปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมในข้อนั้นเกือบทุกครั้งหรือปฏิบัติเกือบทุกวัน

ปฏิบัตินานๆครั้ง หมายถึง ผู้ปกครองปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมในข้อนั้นบ้าง นานๆครั้ง

ไม่ได้ปฏิบัติ หมายถึง ผู้ปกครองไม่ได้ปฏิบัติหรือไม่เคยปฏิบัติหรือไม่มีพฤติกรรมในข้อนั้นเลย

การให้คะแนนขึ้นอยู่กับลักษณะของลักษณะของคำถามดังนี้

การปฏิบัติ	ข้อความด้านบวก	ข้อความด้านลบ
ปฏิบัติทุกครั้ง	4	1
ปฏิบัติเกือบทุกครั้ง	3	2
ปฏิบัตินานๆครั้ง	2	3
ไม่ได้ปฏิบัติ	1	4

คะแนนพฤติกรรมของผู้ปกครองในการป้องกันอาการหอบหืดในเด็กที่ได้ประเมินตามระดับคะแนนซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ระดับดังนี้ (กานดา พูนลาภทวี, 2539, หน้า 21-22)

คะแนน 1-91 คะแนน หมายถึง ผู้ปกครองมีพฤติกรรมในการป้องกันอาการหอบหืด ถูกต้องเหมาะสม อยู่ในระดับต่ำ

คะแนน 92-143 คะแนน หมายถึง ผู้ปกครองมีพฤติกรรมในการป้องกันอาการหอบหืด ถูกต้องเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนน 144-195 คะแนน หมายถึง ผู้ปกครองมีพฤติกรรมการป้องกันอาการหอบหืด ถูกต้องเหมาะสมอยู่ในระดับสูง

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1. โปรแกรมส่งเสริมสมรรถนะแห่งตนในการป้องกันอาการหอบหืดของผู้ปกครอง ผู้วิจัยนำไปตรวจสอบความตรงของเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน ประกอบด้วยกุมารแพทย์ผู้เชี่ยวชาญด้านโรคหอบหืดในเด็ก 1 ท่าน อาจารย์พยาบาลกุมารเวชศาสตร์ที่มีประสบการณ์การดูแลเด็กโรคระบบทางเดินหายใจจำนวน 2 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญด้านการพยาบาลเด็กที่มีประสบการณ์การดูแลเด็กโรคหอบหืดจำนวน 1 ท่านและผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาแนวทางการรับรู้สมรรถนะแห่งตนของเบนดูราจำนวน 1 ท่าน ผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นตรงกัน 5 ท่าน แต่มีคำแนะนำเพิ่มเติม โดยให้ปรับปรุงภาษาและแก้ไขเพิ่มเติมเนื้อหาบางส่วน หลังปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมแล้วนำเสนอให้คณะกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ตรวจสอบอีกครั้งแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้มีความเหมาะสม แล้วนำไปทดลองใช้กับผู้ปกครองที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันกับกลุ่มตัวอย่าง 2 รายเพื่อทดสอบความเข้าใจและความสนใจของเนื้อหา ผลการทดสอบพบว่า ผู้ปกครองสนใจและเข้าใจเนื้อหาของโปรแกรมดี ไม่มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

2. วิธีทัศนัยการเสนอตัวแบบสัญลักษณ์การปฏิบัติกิจกรรมในการป้องกันอาการหอบหืดเด็กอายุ 1-6 ปี และคู่มือที่มีเนื้อหาสั้นๆ ตรงกับเนื้อหาในสื่อทัศนัย ผู้วิจัยนำไปตรวจสอบความตรงของเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน ประกอบด้วยกุมารแพทย์ผู้เชี่ยวชาญด้านโรคหอบหืดในเด็ก 1 ท่าน อาจารย์พยาบาลกุมารเวชศาสตร์ที่มีประสบการณ์การดูแลเด็กโรคระบบทางเดินหายใจจำนวน 2 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญด้านการพยาบาลเด็กที่มีประสบการณ์การดูแลเด็กโรคหอบหืดจำนวน 1 ท่านและผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาแนวทางการรับรู้สมรรถนะแห่งตนของเบนดูราจำนวน 1 ท่าน ผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นตรงกัน 4 ท่าน ผู้ทรงคุณวุฒิอีก 1 ท่านให้ปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมให้ตรงกับแนวทางการนำเสนอตัวแบบสัญลักษณ์ หลังปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมแล้วนำเสนอให้คณะกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ตรวจสอบอีกครั้งแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้มีความเหมาะสมหลังจากปรับปรุงแก้ไขแล้ว นำสคริปต์ วิธีทัศนัยไปผลิตสื่อทัศนัยและให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 2 ท่านประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านโสตทัศนูปกรณ์จำนวน 1 ท่านและอาจารย์พยาบาลกุมารเวชศาสตร์จำนวน 1 ท่านพิจารณาความเหมาะสม หลังจากแก้ไขแล้วนำไปทดลองใช้กับผู้ปกครองที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันกับกลุ่มตัวอย่าง 2 รายเพื่อทดสอบความเข้าใจและความสนใจของเนื้อหา ผลการทดสอบพบว่า ผู้ปกครองให้ความสนใจและเข้าใจในเนื้อหาของสื่อทัศนัยดี ไม่มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

3. แบบวัดการรับรู้สมรรถนะแห่งตนของผู้ปกครองในการป้องกันอาการหอบหืดในเด็ก ผู้วิจัยนำไปตรวจสอบความตรงของเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน ประกอบด้วยกุมารแพทย์ผู้เชี่ยวชาญด้านโรคหอบหืดในเด็ก 1 ท่าน อาจารย์พยาบาลกุมารเวชศาสตร์ที่มีประสบการณ์การดูแลเด็กโรกระบบทางเดินหายใจจำนวน 2 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญด้านการพยาบาลเด็กที่มีประสบการณ์การดูแลเด็กโรคหอบหืดจำนวน 1 ท่านและผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาแนวคิดการรับรู้สมรรถนะแห่งตนของเบนดูราจำนวน 1 ท่าน ได้คำดัชนีความตรงตามเนื้อหา (content validity index [CVI]) เท่ากับ .81 หากความเชื่อมั่นโดยนำไปทดลองใช้กับผู้ปกครองที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 10 รายและหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้เท่ากับ .89 (Polit & Beck, 2004)

4. แบบสอบถามพฤติกรรมของผู้ปกครองในการป้องกันอาการหอบหืดในเด็ก ผู้วิจัยนำไปตรวจสอบความตรงของเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน ประกอบด้วยกุมารแพทย์ผู้เชี่ยวชาญด้านโรคหอบหืดในเด็ก 1 ท่าน อาจารย์พยาบาลกุมารเวชศาสตร์ที่มีประสบการณ์การดูแลเด็กโรกระบบทางเดินหายใจจำนวน 2 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญด้านการพยาบาลเด็กที่มีประสบการณ์การดูแลเด็กโรคหอบหืดจำนวน 1 ท่านและผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาแนวคิดการรับรู้สมรรถนะแห่งตนของเบนดูราจำนวน 1 ท่าน ได้คำดัชนีความตรงตามเนื้อหา (content validity index [CVI]) ของเครื่องมือทั้งสองเท่ากับ .81 หากความเชื่อมั่นด้วยวิธีการวัดซ้ำ (test-retest method) โดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับผู้ปกครองที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 10 ราย และให้ตอบแบบสอบถามเดิมอีกครั้งหลัง 1 สัปดาห์ นำคะแนนที่ได้มาหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product-moment correlation coefficient) ได้เท่ากับ .92 (Polit & Beck, 2004)

5. แบบวัดความรู้เรื่องโรคหอบหืดในเด็กผู้วิจัยนำไปตรวจสอบความตรงของเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน ประกอบด้วยกุมารแพทย์ผู้เชี่ยวชาญด้านโรคหอบหืดในเด็ก 1 ท่าน อาจารย์พยาบาลกุมารเวชศาสตร์ที่มีประสบการณ์การดูแลเด็กโรกระบบทางเดินหายใจจำนวน 2 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญด้านการพยาบาลเด็กที่มีประสบการณ์การดูแลเด็กโรคหอบหืดจำนวน 1 ท่านและผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาแนวคิดการรับรู้สมรรถนะแห่งตนของเบนดูราจำนวน 1 ท่าน ผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นตรงกัน 5 ท่าน แต่มีคำแนะนำให้ปรับปรุงภาษาและแก้ไขเนื้อหาบางส่วนเพิ่มเติม หลังปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมแล้วนำเสนอให้คณะกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ตรวจสอบอีกครั้งแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้มีความเหมาะสมแล้วหากความเชื่อมั่นโดยนำไปทดลองใช้กับผู้ปกครองที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 10 รายนำคะแนนที่ได้มาหาความเที่ยงด้วยวิธีคูเดอร์-ริชาร์ดสัน 20 (Kuder-Richardson 20) ได้เท่ากับ .71

การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่างโดยนำโครงร่างวิทยานิพนธ์เสนอต่อคณะกรรมการจริยธรรมของคณะพยาบาลศาสตร์และโรงพยาบาลเชียงรายประชานุเคราะห์ จังหวัดเชียงราย เมื่อผ่านการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมทั้งสองแห่งแล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัย คือแนะนำตัว ชี้แจงวัตถุประสงค์การวิจัยและวิธีการวิจัย ชี้แจงให้ทราบสิทธิของกลุ่มตัวอย่างในการรับหรือปฏิเสธการเข้าร่วมวิจัยครั้งนี้โดยไม่มีผลต่อการรักษาพยาบาลที่จะได้รับแต่อย่างใด ในระหว่างการวิจัยหากกลุ่มตัวอย่างไม่ต้องการเข้าร่วมการวิจัยก็สามารถบอกเลิกได้ทันทีโดยไม่มีผลต่อการรักษาพยาบาลหรือบริการที่จะได้รับ และไม่มีภาระบุชื่อของกลุ่มตัวอย่าง การนำข้อมูลไปอภิปรายผลหรือเผยแพร่จะทำให้ภาพรวมของผลการวิจัยเท่านั้น หากมีข้อสงสัยเกี่ยวกับการวิจัย กลุ่มตัวอย่างสามารถสอบถามผู้วิจัยได้ตลอดเวลาและให้กลุ่มตัวอย่างลงนามยินยอมในการเข้าร่วมวิจัยครั้งนี้ ส่วนในกลุ่มควบคุม ผู้ปกครองที่ไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรมในการวิจัยจำนวน 15 ราย ผู้วิจัยจัดโปรแกรมการส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตนของผู้ปกครองในการป้องกันอาการหอบหืดในเด็กด้วยความสมัครใจภายหลังจากการสิ้นสุดการรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนและวิธีการรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลด้วยตัวเอง โดยมีขั้นตอนการรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. หลังจากผ่านการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมของคณะพยาบาลศาสตร์ คณะกรรมการจริยธรรมของโรงพยาบาลเชียงรายประชานุเคราะห์ ผู้วิจัยนำหนังสือขออนุญาตจากคณบดีคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ถึงผู้อำนวยการโรงพยาบาลเชียงรายประชานุเคราะห์เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์และดำเนินการวิจัย
2. เมื่อได้รับอนุญาตแล้วผู้วิจัยเข้าพบหัวหน้าหอผู้ป่วยและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเพื่อแนะนำตนเอง ชี้แจงรายละเอียดในการรวบรวมข้อมูลและขอความร่วมมือในการทำวิจัย
3. ดำเนินการรวบรวมข้อมูลในกลุ่มควบคุมจำนวน 15 รายดังนี้

ผู้วิจัยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างตามลักษณะที่กำหนด ผู้วิจัยแนะนำตนเอง ชี้แจงวัตถุประสงค์การวิจัย ขั้นตอนการรวบรวมข้อมูลและขอความร่วมมือในการทำวิจัย พร้อมกับชี้แจงการพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

เมื่อกลุ่มตัวอย่างยินดีเข้าร่วมการวิจัย ก่อนเข้าพบแพทย์เพื่อตรวจรักษาผู้วิจัยให้ตอบแบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล แบบวัดการรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการป้องกันอาการหอบหืดและแบบสอบถามพฤติกรรมของผู้ปกครองในการป้องกันอาการหอบหืดในเด็ก ซึ่งมีผู้ปกครองตอบแบบสอบถามทั้งหมดจำนวน 42 ราย มีคะแนนการรับรู้สมรรถนะแห่งตนอยู่ในระดับสูงจำนวน 11 รายและออกจากการศึกษาทดลองก่อนสิ้นสุดโปรแกรมจำนวน 1 ราย

ผู้วิจัยนัดหมายผู้เข้าร่วมวิจัยที่มีคะแนนการรับรู้สมรรถนะแห่งตนและคะแนนพฤติกรรมการป้องกันอาการหอบหืดระดับต่ำถึงปานกลางให้ตอบแบบวัดการรับรู้สมรรถนะแห่งตนและแบบสอบถามพฤติกรรมในการป้องกันอาการหอบหืดในเด็กอีกครั้งหลังจากครั้งแรก 4 สัปดาห์ ภายหลังจากสิ้นสุดการรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยนัดหมายให้กลุ่มควบคุมเข้าร่วมโปรแกรมส่งเสริมสมรรถนะแห่งตนด้วยความสมัครใจซึ่งมีผู้ปกครองเข้าร่วมโปรแกรมจำนวน 15 ราย

ดำเนินการรวบรวมข้อมูลในกลุ่มทดลองโดยจัดให้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 15 ราย เข้าร่วม โปรแกรม 4 ครั้ง แต่ละครึ่งห่างกัน 1 สัปดาห์ ดังนี้

ครั้งที่ 1

4.1 ดำเนินการวิจัยเช่นเดียวกับกลุ่มควบคุม ตามข้อ 3.1 และ 3.2

4.2 ผู้วิจัยคัดเลือกผู้เข้าร่วมวิจัยที่มีคะแนนการรับรู้สมรรถนะแห่งตนและคะแนนพฤติกรรมการป้องกันอาการหอบหืดระดับต่ำถึงปานกลางโดยจับคู่กลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะและคุณสมบัติใกล้เคียงกับกลุ่มควบคุมในเรื่องความเกี่ยวข้องของผู้ปกครองกับเด็ก อายุของผู้ปกครอง ระดับคะแนนการรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการป้องกันอาการหอบหืดในเด็กของผู้ปกครอง ระดับความรุนแรงของอาการหอบหืดของเด็ก

4.3 หลังเข้าพบแพทย์เพื่อตรวจรักษา ผู้วิจัยทำการส่งเสริมสมรรถนะแห่งตนในการป้องกันอาการหอบหืดในเด็กของผู้ปกครอง เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างไม่ได้มาพร้อมกันจึงจัดเข้าร่วมโปรแกรมครั้งละ 1-2 คน ระยะเวลาในการเข้าร่วมโปรแกรมประมาณ 60 นาทีโดยดำเนินการดังนี้

1) ผู้วิจัยประเมินความพร้อมด้านร่างกายและอารมณ์โดยซักถามถึงภาวะสุขภาพด้านร่างกายและจิตใจและสังเกตสีหน้า ท่าทาง การพูดคุยของกลุ่มตัวอย่าง สังเกตและซักถามอาการเหนื่อยหอบของเด็ก เพื่อประเมินความพร้อมในการเข้าร่วมโปรแกรมและจัดให้ผู้ที่มีความพร้อมเข้าร่วมโปรแกรม ถ้ากลุ่มตัวอย่างยังไม่มีความพร้อมทางด้านร่างกายและอารมณ์ผู้วิจัยจะนัดหมายการเข้าร่วมโปรแกรมเมื่อกลุ่มตัวอย่างนั้นมีความพร้อมหรือจัดให้เข้าร่วม โปรแกรมในครั้งต่อไป

2) ผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่างเล่าประสบการณ์ที่ประสบความสำเร็จในการป้องกันอาการหอบหืดในเด็กและกล่าวชมเชยการปฏิบัติที่ประสบความสำเร็จนั้นๆ เพื่อนำมาสนับสนุนให้มีความมั่นใจมากขึ้นและทำให้ปฏิบัติกิจกรรมการป้องกันอาการหอบหืดได้ดีขึ้น

3) ผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่างดูตัวแบบจากวีดิทัศน์ที่นำเสนอการป้องกันอาการหอบหืดในเด็กซึ่งผู้วิจัยใช้ตัวแบบสัญลักษณ์คือบุคคลที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง โดยเป็นการสนทนาระหว่างผู้ปกครองที่มีพฤติกรรมป้องกันอาการหอบหืดที่เหมาะสมที่ได้เล่าประสบการณ์การปฏิบัติกิจกรรมการป้องกันอาการหอบหืดในเด็กพร้อมกับแสดงวิธีการหลีกเลี่ยงหรือควบคุมสิ่งกระตุ้นให้เกิดอาการหอบหืด การดูแลสุขภาพ การปฏิบัติตามแผนการรักษาของแพทย์ การดูแลเด็กเมื่อเริ่มมีอาการผิดปกติ และเล่าผลดีที่มีต่อเด็กและตนเองหลังจากมีการป้องกันอาการหอบหืดที่เหมาะสม และผู้ปกครองที่มีพฤติกรรมป้องกันอาการหอบหืดในเด็กไม่เหมาะสมที่ได้นึกถึงภาพการปฏิบัติของตนเองแล้วทำให้เกิดผลเสียต่อเด็ก ใช้เวลานำเสนอประมาณ 15 นาที

4) หลังสิ้นสุดการสังเกตตัวแบบในวีดิทัศน์ ผู้วิจัยพูดสนับสนุนใจและโน้มน้าวให้ผู้ปกครองปฏิบัติกิจกรรมการป้องกันอาการหอบหืดในเด็กด้วยตัวเอง ซึ่งให้เห็นถึงผลดีของการป้องกันอาการหอบหืดในเด็กที่เหมาะสมและผลเสียในการป้องกันอาการหอบหืดในเด็กที่ไม่เหมาะสมพร้อมกับให้คู่มือการป้องกันอาการหอบหืดให้ไปทบทวนที่บ้าน

5) ให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบวัดการรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการป้องกันอาการหอบหืดของผู้ปกครองเด็กโรคหอบหืด โดยใช้แบบวัดการรับรู้สมรรถนะชุดเดิม กรณีที่กลุ่มตัวอย่างที่มีคะแนนการรับรู้สมรรถนะแห่งตนไม่เพิ่มขึ้นจากเดิม ผู้วิจัยดำเนินการส่งเสริมสมรรถนะแห่งตนให้ใหม่อีกครั้ง หลังจากนั้นประเมินการรับรู้สมรรถนะแห่งตนซ้ำ และนัดหมายครั้งต่อไปอีก 1 สัปดาห์
ครั้งที่ 2 ระยะเวลาในการเข้าร่วมโปรแกรมประมาณ 60 นาทีโดยดำเนินการดังนี้

1) ผู้วิจัยกล่าวทักทายและประเมินความพร้อมด้านร่างกายและอารมณ์โดยซักถามถึงภาวะสุขภาพด้านร่างกายและจิตใจและสังเกตสีหน้า ท่าทาง การพูดคุยของกลุ่มตัวอย่าง ซักถามอาการเหนื่อยหอบของเด็กที่อยู่ในความดูแลของกลุ่มตัวอย่าง สอบถามผลการปฏิบัติกิจกรรมการป้องกันอาการหอบหืด หากกลุ่มตัวอย่างพบปัญหาและอุปสรรค ผู้วิจัยชี้แนะแนวทางการแก้ไขหรือกล่าวชมเชยเมื่อกิจกรรมปฏิบัติได้ดีแล้ว

2) ผู้วิจัยเสนอตัวแบบสื่อวีดิทัศน์ให้ชมอีกครั้งถ้ากลุ่มตัวอย่างยังไม่สามารถปฏิบัติกิจกรรมการป้องกันอาการหอบหืดได้

3) ผู้วิจัยสนับสนุนด้วยคำพูดและโน้มน้าวให้กลุ่มตัวอย่างนำไปปฏิบัติที่บ้านอย่างสม่ำเสมอและเน้นย้ำถึงผลดีจากการป้องกันอาการหอบหืดที่เหมาะสมและผลเสียถ้าหากไม่ได้มีการป้องกันอาการหอบหืดที่เหมาะสม

4) สรุปการเข้าร่วมโปรแกรมและกำหนดเวลานัดหมายกลุ่มตัวอย่างครั้งต่อไปอีก 2 สัปดาห์

ครั้งที่ 3 ผู้วิจัยโทรศัพท์ติดต่อกลุ่มตัวอย่างทีละราย เพื่อซักถามและชี้แจงการปฏิบัติการ ป้องกันอาการหอบหืดในเด็ก กล่าวชมเชยเมื่อกกลุ่มตัวอย่างปฏิบัติได้ดี ให้กำลังใจเมื่อกกลุ่มตัวอย่าง ยังไม่สามารถปฏิบัติกิจกรรมการป้องกันอาการหอบหืดได้ พุดสนับสนุนให้กลุ่มตัวอย่างนำไป ปฏิบัติที่บ้านอย่างสม่ำเสมอและเน้นย้ำถึงผลดีจากการปฏิบัติที่เหมาะสมและผลเสียถ้าหากไม่ได้มี การการปฏิบัติที่เหมาะสม ใช้ระยะเวลาประมาณ 15 นาที

ครั้งที่ 4 ระยะเวลาในการเข้าร่วมโปรแกรมประมาณ 30 นาทีโดยดำเนินการดังนี้

1) ผู้วิจัยกล่าวทักทายและประเมินความพร้อมด้านร่างกายและอารมณ์โดยซักถาม ถึงภาวะสุขภาพด้านร่างกายและจิตใจและสังเกตสีหน้า ท่าทาง การพูดคุยของกลุ่มตัวอย่าง ซักถาม อาการเหนื่อยหอบของเด็ก หลังจากนั้นอภิปรายกลุ่มเรื่องการปฏิบัติกิจกรรมการป้องกันอาการหอบ หืดตลอด 3 สัปดาห์ที่ผ่านมา หากพบปัญหาและอุปสรรค ผู้วิจัยจะชี้แนะแนวทางแก้ไข ให้กำลังใจ ในการปฏิบัติต่อไป หรือกล่าวชมเชยเมื่อกกลุ่มตัวอย่างปฏิบัติดีแล้วเปิดโอกาสให้ซักถาม ผู้วิจัยสรุป การเข้าร่วมโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการป้องกันอาการหอบหืดในเด็กและ เน้นย้ำถึงผลดีจากการมีการป้องกันอาการหอบหืดที่เหมาะสมและผลเสียถ้าหากไม่ได้มีการป้องกัน อาการหอบหืดที่เหมาะสม พุดสนับสนุนให้กลุ่มตัวอย่างมีกำลังใจที่จะปฏิบัติในการป้องกันอาการ หอบหืดต่อไป

2) ผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามพฤติกรรมกรรมการป้องกันอาการหอบหืดใน เด็กโดยใช้แบบวัดพฤติกรรมชุดเดิม

3) นำข้อมูลไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. แจกแจงความถี่และคำนวณร้อยละ ค่าพิสัย ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของ ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

2. เปรียบเทียบความแตกต่างของข้อมูลทั่วไประหว่างกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองโดย ใช้สถิติไคส์-สแควร์ (Chi-Square test) สถิติฟิชเชอร์ (Fisher exact probability test)

3. เปรียบเทียบคะแนนพฤติกรรมการป้องกันอาการหอบหืดของผู้ปกครองกลุ่มทดลองก่อนและหลังได้รับโปรแกรมการส่งเสริมสมรรถนะแห่งตนโดยใช้สถิติทดสอบวิลคอกซัน (Wilcoxon Matched Pairs Signed-Ranks Test)

4. เปรียบเทียบคะแนนพฤติกรรมการป้องกันอาการหอบหืดระหว่างผู้ปกครองที่ได้รับโปรแกรมส่งเสริมสมรรถนะแห่งตนและผู้ปกครองที่ได้รับการดูแลแบบปกติโดยใช้สถิติทดสอบแมนวิทนียู (Mann-Whitney U Test)

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved